

Gezondheidsplanner Varkens past in ketenaanpak

Martien Bokma en Ab van Buiten

Het project 'Gezondheidsplanner Varkens', waar vele partijen de afgelopen jaren aan hebben gewerkt, wordt afgesloten. De denkwijze is ingebouwd in het reguliere en cursorisch agrarisch en veterinaire onderwijs. Bedrijfsbegeleiders kunnen varkenshouders erin begeleiden. De automatisering verdient nog nader aandacht. Ook is een doorkijk naar de toekomst relevant.

Varkenshouders opereren steeds nadrukkelijker als producent van dierlijke voedingsmiddelen binnen strak georganiseerde ketens. Afnemers binnen die ketens vragen steeds meer om transparantie en harde kwaliteitsgaranties. De Gezondheidsplanner is in eerste instantie ontwikkeld om het gezondheidsmanagement en daarmee het rendement van varkensbedrijven te verbeteren. Maar het blijkt ook een waardevol instrument te om de gevraagde transparantie op het gebied van diergezondheid, medicijngebruik en voedselveiligheid binnen ketengarantiesystemen te tonen. Het kan gebruikt worden in IKB of verdergaande systemen.

Voorinformatie voor de vleeskeuring

Een interview met Ludwig ten Broeke, projectleider IQ-Meat (Dumeco), illustreert de rol die gezondheidskengetallen kunnen spelen bij de modernisering van de vleeskeuring. 'Het aanpassen van de vleeskeuring aan de voedselveiligheidseisen van deze tijd

is een belangrijk doel van project IQ-Meat', aldus Ten Broeke. 'Integratie van kwaliteitssystemen (IKB, HACCP) leidt tot een gedegen inschatting van de kwaliteit van de varkens op het varkensbedrijf. Hierdoor zijn we in staat om het kwalitatief hoogwaardig Nederlands varkensvlees met voedselveiligheids-garanties op de markt te zetten'. De kengetallen in de gezond-

heidsplanner geven informatie over de percentages behandelde en uitgevallen dieren met veterinaire reden en medicijngebruik op koppel- of dierniveau. Ten Broeke: 'Dit is waardevolle voorinformatie bij een nieuwe opzet van de vleeskeuring. Ik vind het zeker de moeite waard om gezamenlijk te verkennen hoe deze gezondheidskengetallen kunnen worden afgestemd op de door ons gewenste voorinformatie van bedrijven. Als de varkenshouder deze informatie op koppelniveau via zijn managementinformatiesysteem kan aanleveren, is een efficiënte uitwisseling met de slachterij gewaarborgd'.

Eenvoudige analysetool gezondheidskengetallen

Aantal dieren Behandeld (B) en Uitgevallen (U) per periode en aandoening (selectie uit de analysetool)

Wk Nr	Aantal	Gewrichts ontsteking		Luchtweg		Maag/Darm		Slachtbevindingen	
		B	U	B	U	B	U	% Long	% Lever
1-4	1350	9	-	8	-	-	1	8,0	8,0
5-8	1350	5	-	6	1	10	4	12,5	13,1
9-12	1350	12	-	17	1	3	1	11,3	11,6
13-16	1350	8	-	35	5	-	5	13,8	10,9
17-20	1400	5	-	14	1	-	3	16,0	9,6
21-24	1400	6	-	12	6	-	1	15,2	10,2
25-28	1500	4	-	18	4	-	1	14,3	9,4

Het aantal behandelde of uitgevallen dieren gedurende een bepaalde periode wordt in dit overzicht per aandoening geregistreerd. Daarnaast wordt het percentage long- en leveraandoeningen genoteerd. Op basis van deze cijfers wordt iedere vier weken de vinger aan de pols gehouden en kan de veehouder in overleg met dierenarts en voorlichter besluiten tot ingrijpen. Een volledig invulformulier vindt u op www.gezondheidsplanner.nl

Als het bovenstaande gerealiseerd kan worden dient de gezondheidsplanner dus een dubbeldoel. Enerzijds ondersteunt het de varkenshouder in een efficiënt gezondheidsmanagement met een optimale gezondheidsstatus en zo min mogelijk faalkosten. Anderzijds kan de ondernemer met de informatie uit de gezondheidsplanner transparant zijn en informatie naar afnemers geven.

Signalerende kengetallen

Agrovision heeft in het nieuwe geïntegreerde pakket van de Pig Manager al de landelijke uniforme basiscodetabel en registratiemogelijkheid voor uitval, behandeling en afvoer met veterinaire reden opgenomen. De mogelijkheid tot het vier-weeks berekenen van kengetallen is nog niet ingebouwd, maar verdient gezien de vele mogelijkheden die het zal bieden o.i. nadrukkelijk overweging.

Signalerende gezondheidskengetallen kunnen in een vereenvoudigde versie ook handmatig worden geanalyseerd. De projectgroep gezondheidsplanner heeft hiervoor in samenwerking met DAP Diessen een formulier ontwikkeld, dat eenvoudig bruikbaar is in de praktijk. Dit vindt u op de website www.gezondheidsplanner.nl.

In het project is een functioneel ontwerp voor een gezondheidsrapport uitgewerkt, met als doel om alle relevante gezondheidskengetallen periodiek op één overzicht in het managementinformatiesysteem bijeen te hebben. Dit is handig voor nadere analyse door de varkenshouder, de dierenarts en de bedrijfsvoorlichter. De inbouw ervan zal afhangen van de behoefte in de praktijk voor deze overzichten.

Planmatig gezondheidsmanagement levert geld op!

De projectgroep pleit ervoor om in de toekomst een platform op te stellen waarin belanghebbenden gezamenlijk sturing geven aan gewenste ontwikkelingen op het terrein van planmatig gezondheidsmanagement op veehouderijbedrijven. De Gezondheidsdienst voor Dieren is bereid een dergelijk platform te coördineren. Zo'n platform dient te bestaan uit primaire sector, veterinaire organisaties, mengvoerindustrie, voorlichting, kennis- en onderwijsinstellingen en systeemleveranciers. Met een goed planmatig gezondheidsmanagement op het bedrijf is veel geld te verdienen door minder uitval, betere productie en minder veterinaire kosten.

Meer informatie over de Gezondheidsplanner vindt u op www.gezondheidsplanner.nl. Daar kunt u ook een integrale versie van de Gezondheidsplanner (zeugen, vleesvarkens) downloaden.

De Gezondheidsplanner is ontwikkeld op initiatief van overheid en bedrijfsleven. De praktijk-introductie vindt plaats door een gebruikersgroep onder voorzitterschap van LTO-Nederland, waarin verder zijn vertegenwoordigd LTO-Advies, Hendrix UTD, DLV Adviesgroep, PTC+, Praktijkonderzoek ASG, Gezondheidsdienst voor Dieren, EC-LNV en de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde en de Faculteit voor Diergeneeskunde.

